

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till landstinget med förslag till landskapslag om
tillämpning i landskapet Åland av lagen om pen-
sionsavgift för anställda som omfattas av statens
pensionssystem.

1. FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att landstinget antar en landskapslag, enligt vilken anställda som omfattas av landskapets pensionssystem deltar i kostnaderna för förvärvspensionsskyddet under år 1993. Avgiftens belopp är 3 procent av den lön som är underkastad förskotts innehållning.

2. ALLMÄN MOTIVERING

2.1. Bakgrund

2.1.1. Nuläget

Landskapet bekostar för närvarande i huvudsak hela pensionsskyddet för de anställda som omfattas av landskapets pensionssystem. Enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa i riket gällande författningar rörande statens pensioner (33/84), landskapslagen om vissa pensioner, som skall betalas av landskapsmedel (51/71), landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83), grundskollagen för landskapet Åland (18/88) och gymnasielagen för landskapet Åland (6/88) är tjänstemän och arbetstagare berättigade till pension ur landskapets medel. Pensionsskyddet ombesörjs av landskapsstyrelsen och pensionerna betalas av ett anslag som upptagits i landskapets årliga utgiftsstat. Rättigheten att erhålla pension ur landskapets medel gäller under vissa förutsättningar även landstingsmännen och landskapsstyrelsens medlemmar samt deras efterlevande makar och barn.

Ett undantag från principen att landskapsstyrelsen bekostar huvuddelen av pensionsskyddet är de bestämmelser som tillämpas på personalen vid de privata landskapsunderstödda barndaghemmen. Pensionsavgiften för denna personal är för närvarande den enda pensionsinkomst som inflyter till landskapet. Den andel arbetsgivaren skall betala utgör 12,5 procent av ifrågavarande personers lön.

2.1.2. Skälen till ändringen

Landskapets pensionsutgifter har fram till de senaste åren stigit kraftigt. År 1985 var de totala pensionsutgifterna för landskapet drygt 22 miljoner mark. Under slutet av 80-talet kom dessa utgifter att stiga med i medeltal tolv procent per år. Resultatet blev att landskapets totala pensionsutgifter steg till drygt 44 miljoner mark för år 1991. Ökningen beror till stor del på att antalet anställda ökat samtidigt som pensionsförmånerna utvecklats. De långsiktiga finansieringsproblem som denna ökning leder till har kompletterats med ett problem på kort sikt. Problemet består i dagens trängda ekonomiska läge, vilket ytterligare försvårar finansieringen av pensionsskyddet. För att försöka stävja den finansieringskris som framdeles kan komma att uppstå föreslås att de anställda som omfattas av landskapets pensionsskydd deltar i kostnaderna för pensionsskyddet.

Lagstiftningen rörande pensionsskyddet för landskapsanställda har genom tiderna så långt som möjligt följt motsvarande rikslagstiftning. Syftet har varit att landskapets anställda skall komma i åtnjutande av samma pensionsförmåner som statens tjänstemän. Dessutom förekommer ett tekniskt samarbete beträffande pensionsfrågor med statens myndigheter.

I riket har regeringen föreslagit (RP 230/91) att anställda inom den privata sektorn samt anställda hos kommunerna och staten skall delta i pensionskostnaderna genom att betala en pensionsavgift. I förevarande framställning föreslår landskapsstyrelsen att den föreslagna riksförfattningen om pensionsavgift för anställda som omfattas av statens pensionssystem i huvudsak oförändrad skall träda i kraft i landskapet. Landskapslagen föreslås bli utformad som en s.k. blankettlag.

2.2. De föreslagna ändringarna

Enligt förslaget skall alla anställda som omfattas av landskapets pensionsskydd betala en lika stor pensionsavgift. De medel som de anställda betalar till landskapet upptas i landskapsbudgeten under ett särskilt moment. Avsikten är att det skall skapas en fond, där de influtna medlen skall placeras. Utarbetandet av en pensionsfond för landskapets del kräver dock en noggrann beredning. Landskapsstyrelsen anser det för närvarande vara ändamålsenligt att den föreslagna pensionsavgiften upptas under ett särskilt moment i budgeten. Pensionsavgiften kommer enligt förslaget att uppbäras endast under år 1993.

2.3. Förslagets ekonomiska verkningar

För landskapets del kommer förslaget att medföra en ny inkomstkälla på uppskattningsvis åtta miljoner mark. För övrigt torde förslaget inte innebära några ekonomiska verkningar för landskapets ekonomi.

Kommunerna kommer däremot att få en inkomstminskning på ca 1,4 miljoner mark i förlorade skatteintäkter, eftersom pensionsavgiften föreslås bli avdragsgill i beskattningen.

3. DETALJMOTIVERING

1 § 1 mom. omfattar förutom de personer som står i sådant anställningsförhållande till landskapet som anges i 1 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa i riket gällande författningar rörande statens pensioner (33/84) även vissa andra grupper vilka är berättigade till pension ur landskapets medel enligt, i tillämpliga delar, samma bestämmelser som personer anställda hos landskapet. Till sistnämnda grupp hör grundskolelärarna samt personalen vid de privata landskapsunderstödda barndaghemmen. Bestämmelserna i 1 mom. omfattar även postens anställda.

3 § I paragrafen föreslås att de medel, som inflyter från arbetstagarnas pensionsavgift, skall upptas under ett särskilt moment i budgeten. Avsikten är att det framdeles skall gå att utröna hur mycket medel som år 1993 inflyter till landskapet av den föreslagna pensionsavgiften.

Landskapsstyrelsen föreslår att landstinget antar följande lag.

LANDSKAPSLAG
om tillämpning i landskapet Åland av lagen om pensionsavgift
för anställda som omfattas av statens pensionssystem

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §

De som står i offentlig- eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet och de om vilkas rätt till pension av landskapets medel i tillämpliga delar gäller vad som stadgas om rätt till pension för dem som står i offentlig- eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet, deltar i kostnaderna för sitt förvärvspensionskydd genom att under 1993 till landskapet betala en pensionsavgift i enlighet med vad om personer i statlig anställning är föreskrivet i lagen den 19 om pensionsavgift för anställda som omfattas av statens pensionssystem (FFS /).

Vad som är föreskrivet i 1 mom. gäller även lagtingets ledamöter och landskapsstyrelsens medlemmar.

Ändring av i 1 mom. avsedd lag gäller i landskapet, såvitt ej annat följer av bestämmelserna i denna lag.

2 §

I landskapet gäller följande avvikelser från bestämmelserna i den i 1 § 1 mom. nämnda lagen:

- 1) vad som i lagens 2 § stadgas om redovisning av pensionsavgiften till statens pensionsfond skall i landskapet avse redovisning av pensionsavgiften till landskapet,
- 2) bestämmelsen i lagens 4 § skall inte tillämpas i landskapet.

3 §

De pensionsavgifter landskapet på grundval av denna lag erhåller skall särskiljas från landskapets övriga inkomster i budgeten.

4 §

De förvaltningsuppgifter som enligt den i 1 § 1 mom. avsedda författningen ankommer på finansministeriet eller statskontoret ankommer i landskapet på landskapsstyrelsen.

5 §

Närmare bestämmelser om verkställighet och tillämpning av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

6 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till den 31 december 1993.
Denna lag tillämpas på lön som betalas medan lagen är i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Mariehamn den 6 juli 1992

L a n t r å d

Ragnar Erlandsson

T.f. lagberedningssekreterare

Hans Selander